

KURJER WILEŃSKI

NIEZALEŻNY ORGAN
DEMOKRATYCZNY.

Wychodzi codziennie prócz dni poświęconych.

Cena prenumeraty: miesięczna zł. 3. Zagranicą zł. 6. Prenumeratę przyjmują: Księgarnia W. Makowskiego, S-to Jańska 1, Skład papieru W. Borkowskiego, Mickiewicza 5. Prenumeratę i ogłoszenia przyjmują: Biuro Reklamowe Stefana Grabowskiego, Mickiewicza 4, róg Garbarskiej, telef. 82, J. Karlińska, Niemiecka 22, telef. 605, i wszystkie biura reklamowe w kraju i zagranicą.

Redakcja i Administracja: WILEŃSKA 15. Tel. 99. Czynna od g. 9 do 3 pp. Dział ogłoszeniowy „Kurjera Wileńskiego” mieści się przy Biurze Reklamowym S. Grabowskiego, Mickiewicza róg Garbarskiej 1. Tel. 82. Czynne od 9-6 w. Redaktor przyjmuje od 2-3 popoł. Rękopisów nadsyłanych redakcja nie zwraca.

Cena ogłoszeń: Za wiersz milimetry na 1 str. groszy 20, na 4-ej stronie 10. Komunikaty (ogłoszenia tekstowe) za wiersz milimetry 30 groszy. Układ ogłoszeń na 1-ej str. 5-o łamowy, na 4-ej str. 8-mio łamowy. Terminy druku mogą być przez administrację zmienione dowolnie.

DOM HANDLOWO-PRZEMYSŁOWY
„ŚWIT”
tel. 8-96 ul. Mickiewicza 7.
POLECA
ŁYŻWY i części do ich. Naczynia kuchenne i szrotki.
Narzędzia rzemieślnicze i techniczne.
PIECE I KUCHENKI żelazne i kaflowe.

KTO CHCE zaszanować swoje zdrowie niech śpieszy kupić **ŚNIEGOWCE** i **KALOSZE** Męskie, Damskie i Dziecinne na ciepłą podszewkę. Otrzymano nowy transport z fabryk krajowych i zagranicznych w wielkim wyborze.
Poleca D. H. K. RYMKIEWICZ ul. A. Mickiewicza Nr. 9.
CENY KONKURENCYJNE.

Obecny kryzys w Polsce i drogi ratunku.

Na powyższy temat wygłosił w ubiegłą niedzielę w sali klubu Przemysłowo-Handlowego — p. Wojciech Stępczyński, redaktor tygodnika „Głos Prawdy” i członek Zarządu Głównego Związku Legionistów Polskich — odczyt wobec licznie zebranej publiczności.

Zagadnienia, poruszone przez p. Stępczyńskiego, i zanalizowane przez zeń z niezwykłą precyzją — złożyły się na ogólny stan polityczno-społeczny powojennej Europy w ogóle, a Polski w szczególności. Kryzys wstrząsający Polską, jest częścią kryzysu, dzierżącego w swych kleszczach cały kontynent europejski.

Inne państwa, posiadające w swej polityce zagranicznej i wewnętrznej pewną ciągłość, opartą na tradycjach, nie odczuwają tak dotkliwie skutków rewolucji moralnej wśród społeczeństwa, wywołanej wojną światową.

Obywatel zachodnio-europejski jest uświadomiony państwowo; troski państwowe są jego troskami.

Polska, odzyskując niepodległość swą w czasie wojny — nie znalazła w ciągu lat siedmiu żadnego programu politycznego na arenie międzynarodowej. Szała w ogonie Francji. Miało się wrażenie, że polska polityka zagraniczna, to — niemożliwe, włożone do kołyski. I jak tu się dziwić, że dziecko to, po latach siedmiu chodzić nie może! W ciągu tego okresu trzymania się ogona Francji, ustaliło się w sferach politycznych Europy wrażenie, że Polska — to wasal Francji.

Przyszło Locarno. Dziecko wyszło z kołyski i musi samo stawać pewne kroki.

Locarno oznacza koniec trzymania się matczynej spódnicy Francji. Pakta locarnieńskiego nie są żadną klęską polityczną Polski, ani też jej zwycięstwem. Są one po prostu samodzielnym polskim polityką zagraniczną. Najlepszą gwarancją naszych granic zachodnich będzie konsolidacja wewnętrzna państwa.

Polska — jak już wyżej wspominałem — przeżywa kryzys moralny i gospodarczy. Wojna zgruchotała państwa zaborcze. Ze wszystkich stron posypały się odłamki, tworząc szczyty, t. j. kierownictwo naszej nowej państwowej. Dla odłamków tych słowo Polska, posiadało znaczenie zaspokojenia korzyści materialnych,

spraw państwowych, tak w dziedzinie politycznej, jak i społecznej.

Jesteśmy demokratami. Jesteśmy przeciwnikami wszelkiego gwałtu i przemocy. Nie pójdziemy na faszyzm rodzaju włoskiego, ani na jego odmianę hiszpańską, t. zw. neo-faszyzm czyli primo-de-riverizm. Obcą jest nam również monarchja.

W monarchji widzimy li tylko lalkę czy pajaca, kiwającego się tak, jak go mała stojąca za nim, nakręci. Niepotrzebny nam jest ukoronowany niedołęga — symbol władzy, którą sprawować będą właściwie ludzie, nie znający potrzeb społeczeństwa. Jesteśmy republikanami, i o republikę demokratyczną gotowiśmy walczyć do ostatniej kropli krwi.

Przechodząc do sprawy kryzysu gospodarczego, prelegent stwierdza, że główną przyczyną zła jest niesłowność rządu.

Przeciętny obywatel niósł w ofierze Ojczyźnie, w chwilach przełomowych, cały swój dorobek, wierząc w słowność rządu. Tymczasem stało się inaczej. Rząd nie wykonuje swych zobowiązań. Liczne są na to dowody: pożyczka O.rodzenia, milionówka, dolarówka i t. p. Ludzie zostali zrujnowani.

Za co? Za to tylko, że wierzyli swemu rządowi. Ostatnio mamy tę samą historję z akcjami Banku Polskiego.

A najgorszą już rzeczą jest, gdy mamy do czynienia z niesłownością rządu. Traci się doń wówczas zaufanie, jak również i do jego poczynań. Na to niema rady.

Prócz tego rozpanoszyło się w zastraszający sposób lichwiarstwo. Pracujemy przy lichwiarskim — procencie!

60—120 rocznie, podczas, gdy obok nas, Niemcy płacą 8—10 proc., a Anglja 4 proc. rocznie.

Gnębą nas defraudacje, złodziejstwa, oszustwa. Każdy chce na Państwie zarobić.

Lecz mimo wszystko stan nasz nie jest beznadziejny.

Polska będzie — bo być musi.

Musimy kroczyć w kierunku umocnienia społeczeństwa. Inteligencja ma tu decydujący głos. Wszyscy, bez różnicy wyznania i narańdowości, musimy zabrać się do pracy nad piętnowaniem zła publicznego. Społeczeństwo musi wreszcie ocknąć się z marazmu powojennego i dążyć do tępienia wszelkich przejawów korupcji, bez względu na jej formę.

W dziedzinie gospodarczej musimy wreszcie nauczyć się obliczania i oszczędności. Redukcja budżetu jest niezbędną. Musimy wydawać tylko tyle — ile jest koniecznym. Nic ponadto.

Są to warunki naszej niezawisłości. Bo prócz niepodległości terytorjalnej — istnieją również: duchowa i ekonomiczna.

O tem winniśmy pamiętać.

* * *

Odczyt, wygłoszony przez red. Stępczyńskiego z niezwykłą swadą, obfotował w wiele emocjonujących momentów, zwłaszcza, gdy prelegent udawadniał przykładami swe twierdzenia. Poza tem, w ciągu dwugodzinnego blisko przemówienia, wykazał p. Stępczyński duży połot myśli, bystrą orientację oraz wielką erudycję. To też burzliwym oklaskom wdzięcznej publiczności nie było końca.

i. z.

Wiadomości polityczne.

Groźba niemiecko-rosyjskiego porozumienia. „Le Gaulois” wyraża opinię, że przywrócenie przedwojennych stosunków rosyjsko-niemieckich byłoby wypadkiem niepokojącym.

Powinniśmy, pisze dziennik, zastanowić się nad możliwością porozumienia rosyjsko-niemieckiego, gdyż wówczas Niemcy przestałyby się liczyć z paktem gwarancyjnym, tak jak nie liczyły się z neutralnością Belgji.

W zakończeniu „Le Gaulois” oświadcza, że jeśli Niemcy zdołająby wzmocnić agitację wśród robotników angielskich oraz pogodzić się z Rosją, to wówczas wszystkie obawy byłyby uzasadnione wobec kraju, w którym rosnąca na siłach nacjonalizm zmierzają ku monarchji.

Po objęciu władzy przez Brianda. „Ere Nouvelle” podkreśla jednoczesność objęcia władzy przez Brianda z uchwaleniem paktów locarnieńskich przez Reichstag pisze, że odtąd rząd demokratyczny będzie miał ponad Renem ułatwione istnienie.

Stosunki francusko-niemieckie wejdą w fazę zapewniającą lojalną współpracę obu narodów, którąby mogły zamącić jedynie błędy berlińskich sfer kierowniczych.

Dziennik zauważa poza tem, że przypisywany Stresemanowi zamiar zwrócenia się do Chamberlaina i Brianda o przeprowadzenie stopniowej ewakuacji drugiej i trzeciej strefy okupacyjnej, stanowiłby pretekst zbyt wygórowany.

Francja powinna pozostać wierną literze traktatów międzynarodowych. (Pat.)

„Der Morgn” do Nowy gabinet w Wiedniu. „Der Morgn” do nosi z Pragi, że nowy gabinet, którego skład będzie ogłoszony we wtorek, ustąpi w najbliższym czasie miejsca nowemu gabinetowi parlamentarnemu. (Pat.)

Premjer Skrzyński do przedstawiciela „Vossische Zeitung”.

BERLIN, 30.XI (Pat.). W przejeździe przez Berlin prezes Rady Ministrów Skrzyński udzielił wywiadu „Vossische Ztg.”. W wywiadzie tym premier oświadczył między innymi co następuje:

W międzynarodowych stosunkach nastąpiło ważne zdarzenie polityczne: zawarcie traktatu w Locarno. Zapoczątkowało ono nową epokę, wzajemnego zaufania wszystkich zainteresowanych w traktatach państw i współpracę nad umocnieniem pokoju.

Ta praca pokojowa dotyczy nie tylko unikania wojny, ale i wzmocnienia pokoju przez wprowadzenie i zacieśnienie nieznanego przed wojną w stosunkach międzynarodowych zasady sprawiedliwości.

Także i dla stosunków niemiecko-polskich, traktaty, zawarte w Locarno mają znaczną doniosłość.

Premjer polski nie wątpi, że stosownie do ducha ożywiającego traktaty, stosunki między Polską a Niemcami ukształtują się w kierunku korzystnym dla obu stron.

Rząd Polski — oświadczył dalej premier — dał dowód swej dobrej woli. Mimo wyroku sądu rozjemczego i mimo podpisania i ratyfikowania przez oba parlamenty umowy wiedeńskiej, rząd polski, działając w duchu traktatów locarnieńskich, wstrzymał wydalanie opantów niemieckich z Polski, nie bacząc na to, że wielka część opinji polskiej zaprotestowała przeciwko rozporządzeniu rządu.

Należy się spodziewać, że i rząd niemiecki da wyraz swej dobrej woli, uznając ten krok rządu polskiego.

Na pytanie w sprawie stosunków polsko-rosyjskich, p. premier Skrzyński stwierdził, że stosunki te są zupełnie poprawne. Wizyta Ciczczina w Warszawie jest tego najlepszym dowodem, a podjęcie w najbliższej przyszłości rokowań handlowych z Rosją będzie dalszym krokiem naprzód.

Politykę polską ożywia do głębi duch Locarno. Zmierzają do realizacji idei locarnieńskich zarówno w stosunkach z sąsiadami na wschodzie jak i na zachodzie.

Z Kowna.

Wspólne posiedzenie prezydium delegacji.

D. 16. listopada odbyło się pierwsze posiedzenie prezydium delegacji litewskiej i delegacji litewskiej i delegacji ZSSR. Osiągnięto porozumienie co do porządku prac. Między innymi postanowiono utworzyć dwie komisje: 1) tranzytowo-transportową, 2) polityczno-handlową. Prace komisyj rozpoczęły się dnia 17 listopada.

Jak wygląda kowieńska „wolność prasy”.

Według ostatnich relacji „Echa Kowieńskiego” zostało skonfiskowane za artykuł opozycyjny pismo „Letukas Keljas” z dn. 26 XI b. r., zaś jego redaktor naczelny skazany na 2 tygodnie aresztu oraz 500 litów grzywny.

Proces więźniów litewskich.

Prasa państw bałtyckich donosi z Kowna: W odbywającym się obecnie przed Kowieńskim Sądem Okręgowym procesie więźniów, którzy latem b. r. uciekli z więzienia kowieńskiego — zeznali świadkowie, iż większość oskarżonych uczestniczyła w organizacji buntu i ucieczki. Zeznania świadków, wezwanych w liczbie 113 do rozprawy trwać będą przypuszczalnie do końca b. m.

Większość oskarżonych odsiadywała przed ucieczką bezterminowe ciężkie więzienie. Kilku prowodyrom buntu grozi kara śmierci. (z).

! św. Mikołaj niedaleko !

Rodzice, kupujcie podarki dzieciom tylko w firmach ogłaszających się w „Kurjerze Wileńskim”.

Ogłoszenia przyjmuje
Biuro Reklamowe, Garbarska 1.

STRZĘPKI.

O modzie.

Moda jest to ambicja pokazania siebie całej na raty. Uskuteczniła się to drogą odkrywania i zakrywania naprzemiennie to jednej to drugiej części ciała, akcentując jego indywidualne właściwości anatomiczne...

Posiedzenie Rady - Miejskiej.

- We czwartek dn. 3 grudnia o godz. 8-ej wieczór w lokalu magistratu m. Wilna odbędzie się posiedzenie Rady Miejskiej. Na porządku dziennym: 1) Referat w przedmiocie uporzędkowania sprawy wydawania zaświadczeń do Wydziału Hipotecznego...

Poseł polski w Waszyngtonie objął urządowanie.

(Telefonem od własnego korespondenta z Warszawy).

Dnia 27 b. m. przybył do Waszyngtonu nowy poseł polski p. Ciechanowski, gdzie został powitany przez chargé d'affaires Gliwicę, kons. Gruszkę i przedstawicieli licznych organizacji Kolonii Amerykańskiej.

Zakończenie obrad zjazdu wojewódzkich komendantów policji.

(Telefonem od własnego korespondenta z Warszawy).

Wczoraj zakończyły się obrady zjazdu wojewódzkich komendantów policji państwowej, które odbywały się w sali posiedzeń Ministerstwa Spraw Wewnętrznych pod przewodnictwem głównego komendanta policji.

Niedyspozycja małżonki p. Prezydenta Rzeczypospolitej.

(Telefonem od własnego korespondenta z Warszawy).

Z powodu przedłużającej się niedyspozycji pani Prezydentowej Stanisławowej Wojciechowskiej, czwartkowe zebrania w Balwedrze nie będą się odbywały.

Dodatkowe akta sprawy Olszańskiego.

(Telefonem od własnego korespondenta z Warszawy).

Z Ministerstwa Spraw Zegr. przesłano wczoraj do Ministerstwa Sprawiedliwości dodatkowe nadesłane akta w sprawie Olszańskiego, zawierające zeznania Olszańskiego, ucyżnione w przydium policji berlińskiej.

Sprawa zatonięcia dragi duńskiej w gdyńskim porcie.

(Telefonem od własnego korespondenta z Warszawy).

Dochodzenie, wdrożone z powodu zatonięcia w dniu 26 z. m. dragi duńskiej w avant-portcie, gdyńskim nie dały dotąd wyników. Możliwe, iż przyczyną katastrofy jest błąd konstrukcyjny.

Wyjazd Briand'a i Benesa do Londynu.

PARYŻ. 30.XI. (Pat). Briand i Benes wyjechali dziś w południe do Londynu.

Biblioteka Wesołych Opowieści

Da Wam: 9 książek po sto kilkadziesiąt stron każda, oraz 9 ciekawych i obszernych dodatków zawierających bogaty dział teatralny i rozrywkę umysłową... za 4 złote 50 gr. kwartalnie

p. Bańkowski. W tym że dniu w oddziałach wojskowych stacjonowanych w Wilnie i w Nowo-Wilejce oficerowie wygłosili szereg odczytów i pogadarek dla szeregowych. (1)

SPRAWY GOSPODARZCZE.

Zwrot obligacji 5 proc. Obligacje 5 proc. Pożyczki Konwersyjnej uzyskano z dokonanej za pośrednictwem Kas Skarbowych Konwersji i Pożyczek państwowych z lat 1918-1920...

SPRAWY ROLNE.

Związek Kółek Rolniczych ziemi Wileńskiej zawiadomił, że na kursach hodowlanych w Gulbinach, urządzanych przez tenże Związek, które nieodwołalnie rozpoczyna się dnia 1 grudnia r. b. będzie wykladał p. Marszałkiewicz—profesor U. S. B. w Wilnie.

SPRAWY SAMORZĄDOWE.

Budżet sejmiku święciańskiego na rok 1926 wynosi 800 tysięcy złotych. (1).

RUCH PRZEMYSŁOWY.

Jedno otwarte, drugie zamknięte. W ubiegłym tygodniu został uruchomiony tartak Wagnera w Wielkich Solecznikach, który zatrudnił 20-u robotników...

SPRAWY SZKOLNE.

Konferencja w sprawie kina naukowego dla młodzieży szkół powszechnych m. Wilna. W dniu wczorajszym w inspektoracie Szkolnym m. Wilna odbyła się konferencja w sprawie kina oświatowego dla młodzieży szkół powszechnych...

NA MARGINESIE. Trzy grosze.

Przez omyłkę w adresie zapewno, atrykullk p. L. Życkiej, który powinien nacię tytuł „Trzy grosze”, nie został zamieszczony w „2-groszówce”; ale co prawda „Dziennik Wileński”, to to samo. P. L. Życka znana z krótkich redagowań pism feministyczno-endeckich...

sięcych, 6) ustanowienie programu pracy na najbliższy okres czasu, 7) wolne wnioski. Pożądaną jest obecność Kol. Kol. jaknajliczniejsza.

Z POLICJI.

Powrót komendanta okręgu Wileńskiego. W dniu wczorajszym powrócił z Warszawy ze zjazdu inspektorów policji Komendant Wileńskiej policji okręgowej Bronisław Przaszłowicz i objął urządowanie. (1)

U BIAŁORUSINÓW.

Protest posłów białoruskich. Posłowie białoruscy z grupowania robotniczo-włościańskiego „Hromada” noszą się z zamiarem wniesienia w Sejmie do łaski marszałkowskiej interpelacji w sprawie dostawki konfiskowania pism białoruskich. (1)

OPIEKA SPÓŁ I CHRO. PRACY.

Pomoc żywnościowa i opałowa dla bezrobotnych. W najbliższych dniach magistrat m. Wilna przy współudziale Państwowego Urzędu Pośrednictwa Pracy rozpocznie rejestrację bezrobotnych uprawnionych do otrzymania produktów w naturze jako pomoc doraźna dla robotników bezrobotnych.

Wymieniona rejestracja odbywać się będzie w godzinach po południowych w lokalu mury po Franciszkańskie (ul. Trocka) Każdy zarejestrowany otrzyma talon do składnicy w celu otrzymania pewnej ilości produktów. Uprawniony do korzystania z tej pomocy jest każdy bezrobotny o ile się zarejestrował przed 20 listopada i rodzina którego się składa z 4 osób (dla osób z mniejszą rodziną P.U.P.P. będzie wydawał jak dotychczas obiad).

Celem otrzymania talonów do składnicy bezrobotny winien przedłożyć przy rejestracji legitymację P.U.P.P. i zaświadczenie właściciela lub zarzący domu stwierdzające o ilości osób będących na utrzymaniu bezrobotnego.

Pomoc żywnościowa polega na jednorazowym zaopatrzeniu w ziemniaki i mąkę w ilości następującej: dla bezrobotnych, których rodzina składa się z 4 osób, 3 centnary ziemniaków i 30 klg mąki, ponad 4 osoby norma jest zwiększoną.

Rząd wyasygnował na akcję powyższą dla bezrobotnych na terenie Państwowego Urzędu Pośrednictwa Pracy — Łódź — 250.000 zł., Sosnowiec — 130.000 zł., Białystok — 34.000 zł., Oświęcim — 30.000 zł., Częstochowa — 23.000 zł. i Wilno — 23.000 zł., razem 500.000 zł. Ministerstwo Skarbu poniesie 40 proc. kosztów tej akcji dla bezrobotnych, którzy nie otrzymują zasiłków i 25 proc. dla tych, którzy otrzymują zasiłki. Resztę kosztów poniosą samorządy miejscowe, przyczem od bezrobotnych, którzy otrzymują zasiłki samorządy będą mogły słać jedną trzecią część wartości z podatków. Wadze centralne czynią również

KRONIKA.

Wtorek 1 Grudzień. Dziś—Eligjusza B. W., Natalji M. Jutro—Bibjanny P. M. Wschód słońca—g. 7 m. 23 Zachód „ — g. 3 m. 28

Od administracji. W dniu 29 b. m. pismo nasze nie zostało na czas doręczone ze względów od administracji nie zależnych, za co przepraszamy naszych szanownych prenumeratorów i czytelników.

URZĘDOWA.

Powrót p. Delegata Rządu z Warszawy. W dniu wczorajszym powrócił z Warszawy, dokąd wyjechał w sprawach służbowych pan Delegat Rządu Malinowski i objął z powrotem urządowanie. (zd) Pozwolenia na broń. Komisarz Rządu na m. Wilno podaje

MIĘSKA.

O niższą cenę prądu elektrycznego dla restauracji. Stowarzyszenie właścicieli zakładów restauracyjnych zwróciło się z podaniem do Rady-Miejskiej; w którym prosi o zastawienie względem restauracji zwykłej taryfy za zużyty prąd elektryczny. (1)

Liczba robotników przy robotach inwestycyjnych magistratu zmniejszyła się. Obecnie przy robotach inwestycyjnych, które prowadzi magistrat m. Wilna pracuje 80 robotników, którzy zostali przyjęci do pracy za pośrednictwem Państwowego Urzędu Pośrednictwa Pracy.

WOJSKOWA.

Niedzielne uroczystości w wojsku. W celu uczczenia rocznicy powstania listopadowego odbyła się w dniu 29 ub. m. o godz. 10 rano w Kościele garnizonowym msza św. poczem dowódca K.O.W. gen. bryg. p. Olgierd Pożerski przyjął defiladę oddziałów wojskowych. Prócz przedstawicieli władz wojskowych w wymienionej uroczystości wzięli udział: w. z. Delegata Rządu p. Dworakowski, Komisarz Rządu p. Kazimierz Wimbor i prezydent m. Wilna

